

Status	Datum vergadering Gedeputeerde Staten	Eindtermijn
A-Openbaar	22 september 2020	-

Onderwerp

Programma Beter Bestuur 2020-2023

Advies

1. Vast te stellen het programma Beter Bestuur 2020-2023.
2. Vast te stellen de brief aan Provinciale Staten, waarin het programma Beter Bestuur 2020-2023 wordt aangeboden.
3. Vast te stellen de brief aan de colleges en volksvertegenwoordigingen van de Zuid-Hollandse gemeenten en waterschappen, waarin het programma Beter Bestuur 2020-2023 wordt aangeboden.
4. Vast te stellen de publiekssamenvatting over het programma Beter Bestuur 2020-2023.

Besluit GS

Vastgesteld met een machtiging voor de portefeuillehouder om:

- het voorwoord in het Programma Beter Bestuur namens het college te laten zijn;
- in het Programma Beter Bestuur terug te laten komen dat er capaciteitsproblemen kunnen ontstaan bij (met name) kleinere gemeenten in relatie tot het sociaal domein en de participatie in de RES sen;
- de tekst t.a.v. de rol van de provincie versus de regio's kritisch te bekijken en zo nodig aan te passen;
- om tekstuele aanpassingen van ondergeschikt belang door te voeren in de GS brief.

Bijlagen

1. Programma Beter Bestuur 2020-2023.
2. GS-brief aan Provinciale Staten, waarin het programma Beter Bestuur 2020-2023 wordt aangeboden.
3. GS-brief aan de Zuid-Hollandse gemeentebesturen en algemeen besturen van de waterschappen, waarin het programma Beter Bestuur 2020-2023 wordt aangeboden.

1 Toelichting voor het College

Het voorliggende programma Beter Bestuur draagt bij aan één van de zeven kerntaken van de provincie, namelijk de verbetering van de kwaliteit van het openbaar bestuur in Zuid-Holland. Gedurende de voorgaande coalitieperiode is aan deze kerntaak gewerkt via het programma 'Slimmer en Sterker bestuur, waarover jaarlijks aan PS is gerapporteerd. Beter Bestuur tracht het programma van het vorige college door te ontwikkelen. Hierbij gaat het vooral om alles wat we meer doen voor de kwaliteit van ons decentraal bestuur dan uitsluitend het uitvoeren van de wettelijke taken die voortvloeien uit de organieke wetgeving (de wet Arhi en de WGR).

Uw college onderschrijft de ambitie om samen met partners opgaven te realiseren. Bovendien heeft u in uw coalitieakkoord beschreven dat *“onze inwoners recht hebben op sterke gemeenten die hun taken goed kunnen uitvoeren, goed samen werken aan bereikbaarheid, woningbouw en economische ontwikkeling. We ondersteunen samenwerking tussen gemeenten. Als een gemeente niet goed presteert en op die manier inwoners benadeelt, kan de provincie ingrijpen.”* Het programma Beter Bestuur geeft aan hoe u hier ook de komende jaren invulling aan wil geven.

In de afgelopen maanden hebben we verschillende momenten/mogelijkheden, zowel online als offline, georganiseerd met ambtenaren (zowel intern als extern), bestuurders en organisaties om in gezamenlijkheid het programma Beter Bestuur te ontwikkelen. Deze inspanningen met partners hebben geleid tot dit product, dat dus zowel onze provinciale beleidsinzet vormt als een samenwerkingsagenda.

Samenvatting programma

De opgaven waar het openbaar bestuur voor gesteld staat, zijn de afgelopen jaren onmiskenbaar complexer geworden, wat vraagt om meer integraliteit tussen overheden en de maatschappij. De maatschappij is complex en meervoudig. Met de grootschalige decentralisaties (sociaal domein, straks omgevingswet) zijn opgaven en bevoegdheden naar het lokale niveau gebracht. Dit vraagt om meer kennis, expertise en financiële inzet van de lokale overheden. Gemeenten kiezen in toenemende mate voor samenwerking om deze veranderingen het hoofd te bieden. Door al deze ontwikkelingen zijn wij als overheden op een nieuw speelveld beland, wat vraagt om sterke spelers die gezamenlijk stuur weten te zetten op al deze ontwikkelingen. Zeker nu wij zijn geconfronteerd met de ingrijpende gevolgen van de coronacrisis.

Om samen te blijven werken aan behoud en versterking van de kwaliteit van het openbaar bestuur zien we, in overeenstemming met wat onze samenwerkingspartners belangrijk vinden, vier programmalijnen:

1. **Effectief en presterend:** overheden die visie en ambitie hebben en over voldoende realisatiekracht beschikken om de maatschappelijke opgaven aan te pakken.
2. **Responsief en verbonden:** overheden die in verbinding staan met en in staat zijn om te luisteren naar elkaar, hun inwoners, ondernemers en maatschappelijk middenveld.
3. **Robuust en integer:** overheden die betrouwbaar, transparant, (democratisch) legitiem en integer handelen
4. **Lerend en innoverend:** overheden die met elkaar en anderen leren, innoveren en durven te experimenteren om oplossingen te vinden voor de complexe transitieopgaven

Het programma Beter Bestuur beschrijft aan welke acties wij vanuit onze provinciale rol, in samenwerking met onze partners, invulling willen geven via de vier programmalijnen.

Financieel en fiscaal kader

Ter uitvoering van dit programma zijn in de begroting structurele lasten opgenomen in programma 1 – Samen werken aan Zuid-Holland.

Deze lasten bestaan uit:

- Subsidieregeling intergemeentelijke samenwerking: €150.000,- per jaar
- Bevorderen kwaliteit lokaal bestuur, relatie provincie-gemeenten en bestuurlijke vernieuwing: €250.000,- per jaar

Er zijn geen additionele middelen nodig.

Totaalbedrag exclusief BTW	: €400.000,-
Programma	: Programma 1 - Samen werken aan Zuid-Holland
Financiële risico's	: Er zijn geen financiële risico's. We sturen onze activiteiten zodanig dat we binnen het beschikbare budget blijven.

Juridisch kader

Het programma Beter Bestuur 2020-2023 beschrijft hoe de komende jaren invulling wordt gegeven aan de provinciale stelselverantwoordelijkheid voor kwaliteit van het openbaar bestuur op het Zuid-Hollandse grondgebied.

2 Voorafgaande besluitvorming

Via een lid GS-brief op 15 november jl. en via de GS-brief 'Update bestuurlijke ontwikkelingen in de Zuid-Hollandse regio's' hebben we richting Provinciale Staten een nieuw programma (Beter Bestuur) voor de kwaliteit van het openbaar bestuur aangekondigd. In eerste instantie is toegezegd dit programma voor de zomer van 2020 met PS te delen, maar door de coronacrisis is besloten dit uit te stellen tot na het zomerreces.

Door middel van twee verschillende d-memo's – op 28 januari en 29 mei – hebben wij u op de hoogte gehouden van de voortgang van het programma Beter Bestuur en om aanvullende input gevraagd. De diverse opmerkingen uit deze besprekingen (o.a. voldoende oog voor het functioneren van gemeenschappelijke regelingen én actualisatie naar aanleiding van de coronacrisis) hebben wij in het voorliggende stuk verwerkt.

3 Proces

Na vaststelling zal het programma ter kennisname worden gedeeld met Provinciale Staten en eveneens worden verstuurd naar de colleges en volksvertegenwoordigingen van de Zuid-Hollandse gemeenten en waterschappen. Bovendien zijn we voornemens de bestuurlijke bijeenkomst van 15 oktober te benutten voor de publieke lancering van het programma.

Het programma is overigens slechts een momentopname en kan de komende jaren verder aangevuld worden. Het programma brengen we dan ook graag samen met de Zuid-Hollandse

gemeenten en waterschappen tot uitvoering, waar reeds een start mee gemaakt is.

4 Participatie

Het programma Beter Bestuur is tot stand gekomen in nauwe samenwerking met onze primaire partners binnen het openbaar bestuur: Zuid-Hollandse gemeenten en waterschappen.

In juli 2019 is gestart met de organisatie van een ambtelijke Blik op Bestuur ontbijtsessie enerzijds en een bestuurlijk diner anderzijds. De centrale vraag hierbij was welke uitdagingen de Zuid-Hollandse gemeenten en waterschappen de komende jaren voorzagen aangaande het openbaar bestuur.

Uit deze twee sessie volgde de conclusie dat een hoge kwaliteit van het openbaar bestuur wordt gekenmerkt door:

- Overheden die in verbinding staan met en in staat zijn om te luisteren naar elkaar, hun inwoners, ondernemers en maatschappelijk middenveld.
- Overheden die betrouwbaar, transparant, (democratisch) legitiem en integer handelen.
- Overheden die over voldoende slagkracht beschikken om opgaven te realiseren.

Dit heeft als uitgangspunt gediend voor het vervolgproces.

Bekende theorieën, zoals van Mark Moore, Theo Toonen en het whitepaper Good Governance van de EU zijn vervolgens betrokken bij de verdere uitwerking. Bovendien zijn actuele ontwikkelingen en onderzoeken geanalyseerd. Op basis hiervan hebben we de vier programmalijnen voor ons programma Beter Bestuur bepaald: Effectief & Presterend, Responsief & Verbonden, Robuust & Integer, Lerend & Innoverend.

Hierop volgend zijn de vier lijnen getoetst bij/aangevuld door een groot aantal gemeenten, verenigingen en kennisinstellingen, zoals de Vereniging van Zuid-Hollandse Gemeenten, het Interprovinciaal Overleg, ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, de Vereniging van Griffiers, Vereniging voor Raadsleden, Genootschap van Burgemeesters, Unie van Waterschappen, de Wethoudersvereniging en de Zuid-Hollandse Vereniging van Kleine Kernen. Aan de hand van de input van twee co-creatie sessies met betrokken gemeentesecretarissen en -strategen en een brede schriftelijke raadpleging zijn tot slot de details verder uitgewerkt. Wat heeft geresulteerd in het nu voorliggende programma.

5 Communicatiestrategie

Het programma Beter Bestuur 2020-2023 zal na vaststelling worden gepubliceerd onder het kopje 'Documenten' van de webpagina 'Lokaal Bestuur' op de provinciale website. Daarnaast wordt het programma verzonden naar colleges en volksvertegenwoordigingen binnen onze provincie. Op 15 oktober volgt er een bestuurlijk evenement, waarbij we het programma en de samenwerking met gemeenten en waterschappen willen uitlichten.